

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 16/06/2020)

Tình hình nổi bật

Phái đoàn thường trực Indonesia tại Liên hợp quốc, ngày 12/6 gửi Công hàm 148/POL-703/V/20 đến Liên hợp quốc, bày tỏ lập trường của Indonesia liên quan đến Công hàm CML/46/2020 ngày 2/6 của Trung Quốc, trong đó thể hiện Trung Quốc sẵn sàng đàm phán phân định biển để giải quyết tranh chấp với Indonesia. Quan điểm của Indonesia, viện dẫn Pháp quyết Trọng tài Biển Đông như sau: (i) Không một thực thể nào tại Trường Sa có vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa riêng, nên không tạo ra chõng lấn với vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa của Indonesia; (ii) Trung Quốc không có bất kỳ quyền lịch sử nào trong vùng đặc quyền kinh tế và thềm lục địa của Indonesia. Do đó, dựa trên luật pháp quốc tế, Indonesia không có lý do gì để tiến hành đàm phán phân định biển với Trung Quốc.

Báo Tuổi Trẻ ngày 13/6 đưa tin về vụ việc tàu Trung Quốc đâm chìm tàu cá Việt Nam (SH: QNg 96416 TS) khi tàu này đang đánh bắt ở Hoàng Sa thuộc chủ quyền Việt Nam, Người phát ngôn BNG Lê Thị Thu Hằng cho biết: "Về việc này, ngay trong ngày 10-6, Cục Lãnh sự Bộ Ngoại giao và Đại sứ quán Việt Nam tại Bắc Kinh đã trao đổi với phía Trung Quốc khẳng định chủ quyền của Việt Nam đối với quần đảo Hoàng Sa, yêu cầu phía Trung Quốc điều tra, xác minh thông tin vụ việc và thông báo kết quả cho các cơ quan chức năng của Việt Nam để tiếp tục phối hợp giải quyết. Bộ Ngoại giao đã đề nghị các cơ quan chức năng Việt Nam khẩn trương tiếp xúc với các ngư dân lấy thông tin, phối hợp điều tra xác minh làm rõ vụ việc và sớm có các biện pháp giao thiệp cần thiết với phía Trung Quốc nhằm bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của ngư dân".

Trang Archyde ngày 13/6 đưa tin Repsol vừa ký 1 thoả thuận với Petro Vietnam về chuyển nhượng lợi nhuận ở ba lô thăm dò dầu khí ở Việt Nam. Cụ thể Repsol sẽ chuyển nhượng 51,75% cổ phần ở lô 07/03 PSC và 40% cổ phần ở hai lô 135-136/03.

Nhiệm Quốc Cường (Người phát ngôn Bộ Quốc phòng Trung Quốc) ngày 15/6, trả lời câu hỏi của phóng viên về việc máy bay vận tải quân sự Mỹ C-40 bay qua đảo Đài Loan hôm 9/6 đã cho biết: "Máy bay quân sự Mỹ bay qua lãnh thổ Trung Quốc khi chưa được Trung Quốc cho phép đã xâm phạm nghiêm trọng chủ quyền lãnh thổ của Trung

Quốc, phá hoại nghiêm trọng hòa bình, ổn định ở eo biển Đài Loan, là hành động cực kỳ sai lầm và nguy hiểm. Trung Quốc yêu cầu Mỹ tuân thủ nguyên tắc “một nước Trung Quốc” và quy định trong 03 Thông cáo chung Trung - Mỹ, dừng mọi hành động khiêu khích chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của Trung Quốc. Quân Giải phóng nhân dân Trung Quốc có ý chí kiên định, có đầy đủ lòng tin và khả năng bảo vệ chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ quốc gia, bảo vệ lợi ích chung của đồng bào hai bờ eo biển, duy trì hòa bình, ổn định ở khu vực eo biển Đài Loan, kiên quyết làm thất bại mọi âm mưu chia rẽ “một Trung Quốc, một Đài Loan”. Tuy nhiên, Cơ quan Quốc phòng Đài Loan cho biết máy bay quân sự Mỹ tiến vào vùng trời của Đài Loan đã hoàn thành các thủ tục xin cấp phép theo quy định và trong thời gian này không dừng đỗ ở bất kỳ sân bay nào của Đài Loan.

Tổng thống Trump ngày 15/6 tuyên bố rút 25.000 lính Mỹ khỏi Đức vì lý do Đức không tuân thủ quy định đóng góp quốc phòng của NATO và cáo buộc nước này lợi dụng Mỹ trong vấn đề thương mại. Hiện Mỹ đang có 35.000 binh lính đồn trú tại Đức (con số này có thể lên đến 52.000).

Góc nhìn Quốc tế

+ Trung Quốc:

Ngô Sĩ Tồn (Viện Nghiên cứu Nam Hải) ngày 11/6 cho rằng một bộ phận chuyên gia và chính giới Việt Nam đã có tính toán việc kiện Trung Quốc ra tòa án quốc tế từ lâu sau sự kiện HD981 và Việt Nam sẽ có thể áp dụng những biện pháp như Philippines. Học giả cảnh báo nếu Việt Nam nghĩ tới khởi kiện Trung Quốc, đó sẽ là việc làm “không khôn ngoan” và Việt Nam “sẽ phải trả giá”. Ngô Sĩ Tồn nêu ra bốn biện pháp đáp trả mà Trung Quốc có thể tiến hành bao gồm: (i) Công bố đường cơ sở thể hiện lãnh hải của Trung Quốc ở Nam Sa (Trường Sa); (ii) hành động cứng rắn hơn và trấn áp mạnh hơn đối với việc ngư dân Việt Nam đánh bắt cá mà Bắc Kinh gọi là “bất hợp pháp” tại vùng biển thuộc Tây Sa (Hoàng Sa); (iii) kìm hãm và chặn đứng quá trình quân sự hóa của Việt Nam trên các đảo và các rạn san hô thuộc quyền quản lý của Việt Nam; (iv) tái khởi động việc thăm dò dầu khí trong Bãi Tư Chính. Học giả đánh giá việc Việt Nam kiện Trung Quốc ra cơ chế bên thứ ba sẽ không ảnh hưởng đến chủ quyền và lợi ích của nước này tại Nam Hải (Biển Đông).

Mạng Tài chính Trung Quốc ngày 15/6 đăng tải bài viết với tiêu đề “Ngoài Việt Nam, lại xuất hiện một nước không biết an phận trên Biển Đông”. Bài viết đánh giá Indonesia mới là nước nguy hiểm vì thái độ và hành động của nước này cứng rắn hơn Việt Nam nhiều. Hơn nữa, Indonesia gần đây đang rất “sốt sắng” trên Biển Đông bởi lẽ là một quốc gia quần đảo, phụ thuộc vào kinh tế biển nhiều. Lịch sử cho thấy Indonesia sẵn sàng dùng “chiến tranh” kiểu đánh chìm tàu cá trên Biển Đông. Tác giả cũng dọa, dù là quốc gia quần đảo nhưng năng lực hải quân của Indonesia cực kém, tàu trọng tải nhỏ, cũ kỹ, không có cái tàu chiến nào lớn cả, chỉ vừa đủ để phòng thủ. Thế nên, khi Indonesia gây sự trên Biển Đông thì cái giá phải trả vừa là mất mặt, vừa chịu nhiều hậu quả khôn lường khác.

+ *Đông Nam Á:*

Gilang Kembara, Trung tâm nghiên cứu chiến lược và quốc tế Indonesia (CSIS), ngày 15/6 trả lời phỏng vấn đài TNVN về lí do Indonesia gửi công hàm lên Liên hợp quốc ngày 26/5: (i) Indonesia muốn nhắc nhở Trung Quốc rằng hành động của nước này đã trái ngược với luật pháp quốc tế, nhất là những gì đã được thông qua bởi Phán quyết năm 2016 giữa Philippines và Trung Quốc. (ii) Indonesia muốn tuyên bố với thế giới rằng Indonesia không công nhận "đường chín đoạn" của Trung Quốc. (iii) Kể cả khi Trung Quốc cho rằng họ có quyền thương lượng về chủ quyền của họ ở EEZ của Indonesia thì đó cũng chỉ là tuyên bố xuông vì Trung Quốc là quốc gia không có biên giới trực tiếp với Indonesia. Bên cạnh đó, ông nhận định Indonesia có thể bị tổn hại rất lớn xảy ra xung đột mở giữa Trung Quốc và các nước có yêu sách, hoặc với các nước lớn khác. Do vậy, Indonesia luôn cố gắng để giữ gìn hòa bình trong khu vực, vì lợi ích của Indonesia nói riêng, các quốc gia khu vực ASEAN và thế giới nói chung.

+ *Châu Âu - Mỹ:*

Micheal Auslin, Đại học Stanford (Mỹ), ngày 15/6 đưa ra kịch bản về một cuộc xung đột giữa Mỹ và Trung Quốc tại Biển Đông vào năm 2025. Theo ông, lý do dẫn đến một cuộc khủng hoảng như vậy là do sự xuống cấp trong quan hệ Mỹ-Trung đã tạo ra tâm lý nghi kỵ và mất lòng tin sâu sắc giữa hai nước. Lý do của sự xuống cấp này có thể xuất phát từ dịch Covid-19, các cuộc tấn công mạng của Trung Quốc vào doanh nghiệp

và người dân Mỹ, thế đối đầu quân sự tại Biển Đông hay chiến dịch tuyên truyền và gây ảnh hưởng của Trung Quốc. Ông đưa ra kịch bản cuộc chiến có thể bắt đầu bằng việc Trung Quốc tiến hành quân sự hoá Bãi cạn Scarborough. Theo đó, Philippines cử nhiều tàu cá đến khu vực Bãi cạn Scarborough để ngăn hoạt động xây dựng của Trung Quốc. Căng thẳng trên thực địa được đẩy lên cao với việc tàu khu trục của Trung Quốc đâm chìm tàu cá và gây ra thương vong cho phía Philippines. Phía Mỹ đáp ứng lời kêu gọi can dự của Philippines, coi đây là cơ hội để thể hiện thái độ cứng rắn hơn với Trung Quốc. Theo đó, Mỹ sẽ điều động một lực lượng rầm rộ gồm nhiều tàu tuần duyên, tàu chiến ven biển, khu trục hạm trang bị tên lửa dẫn đường, chiến đấu cơ... tới khu vực. Các chiến đấu cơ của Mỹ và Trung Quốc có tình huống đụng độ nguy hiểm, khiến 22 binh sĩ Mỹ thiệt mạng, và đây là điểm khởi đầu cho sự kiện mà ông gọi là "Cuộc chiến Ven biển" (Littoral War) tại Biển Đông.

Prashath Parameswaran, từ The Diplomat, Mỹ, ngày 15/6 nhận định các phản ứng quốc tế đối với việc Trung Quốc tạo ra thực trạng bình thường mới trên Biển Đông là chưa đủ thực chất, do các nước vẫn gặp nhiều trở ngại để biến lời nói thành hành động. Trở ngại gây ra bởi (1) chênh lệch lớn về khả năng giữa Trung Quốc với các nước có yêu sách khác; (2) Bắc Kinh có quyết tâm thực hiện các mục tiêu của mình cao hơn nhiều so với các cường quốc khác, như Mỹ. Các nước có yêu sách trong khu vực cần tự lãnh đạo quá trình đấu tranh của mình.

+ Các nước khác:

Giáo sư Leszek Buszynski, Đại học Quốc gia Úc, ngày 14/6 giải thích vì sao Trung Quốc gần đây lại gửi các công hàm lên Liên hợp quốc. "Có vẻ như Trung Quốc muốn tận dụng sự biết ơn trong Đại hội đồng Liên hợp quốc, sau khi đã gửi khẩu trang chống virus corona cho các nước, sau dự án Vành đai - Con đường, hỗ trợ kinh tế cho châu Phi và các nước như Lào, Campuchia. Bằng cách này, họ muốn vô hiệu hóa phán quyết của Tòa năm 2016, nói rằng yêu sách của Trung Quốc không có cơ sở pháp lý". Giáo sư dự đoán Trung Quốc hy vọng Liên hợp quốc sẽ thông qua một nghị quyết ủng hộ Bắc Kinh về Biển Đông.

Học giả Richard Javad Heydarian, ngày 15/6 đánh giá trong khi Trung Quốc gia tăng sức ép về kinh tế, Úc tìm cách tăng cường hợp tác với các đối thủ chiến lược của Trung Quốc. Trung Quốc đã gia tăng sức ép lên Úc bằng việc kêu gọi du học sinh Trung Quốc không trở lại Úc vì bị phân biệt, áp thuế đối với một số mặt hàng của Úc và xử tử công dân Úc bị bắt do buôn lậu chất kích thích. Úc tìm cách gia tăng hợp tác với Mỹ và Ấn Độ qua việc Úc tập trận chung với Mỹ ở Biển Đông và nâng tầm quan hệ với Ấn Độ.

Biên tập: Tài Kiên

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc. Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.